

Namn att minnas

Jean-Christophe Öberg

Diktande diplomater har börjat bli en företeelse så vanlig att den nästan kan karakteriseras som ett slags yrkessjukdom, eller om man så vill miljöskada. Litteratursociologerna har tyvärr inte ännu ägnat tillräcklig uppmärksamhet åt ämneskomplexet, varför man är hänvisad till gissningar om sambandet mellan diplomati och dikt. Somliga menar, att diplomatlivet så att säga i enlighet med komplementteorin skulle vara särskilt inspirerande för reflexionspoesi. Andra, mera illasinnade bedömare har antytt, att förklaringen helt enkelt skulle vara den att diplomater har mera tid att fördriva än andra människor och att det då skulle ligga nära till hands att fylla ut håltimmarna mellan golfpartiet och cocktailpartyt med skaldeförsök. Denna insinuation måste dock tillbakavisas av var och en, som stiftat närmare bekantskap med den sträv-samma kategori av yrkesutövare, vilken benämns *corps diplomatique*.

Detta är emellertid bara lösa spekulationer. Sambandet är däremot ett faktum. Det har på senare tid blivit så uppenbart, att många tror att det säkraste sättet att bli nobelpristagare i litteratur är att söka sig till den diplomatiska banan. Man behöver bara erinra om namn som Saint-John Perse, Andrić, Seferis och Asturias för att denna övertro skall bli förklarlig. Och ändå har varken Paul Claudel eller Jean Giraudoux fått litteraturpriset!

Men vi svenskar behöver sannerligen inte gå till utlandet för att få belägg för detta samband. Inte heller behöver vi gå så långt tillbaka i tiden som till Gustaf III:s parisminister Gustaf Philip Creutz, som band på rosor utan tagg, som diktade om Atis och Camilla, en sång av västanvind och morgondagg. Det finns gott om exempel från vår egen tid. Framlidne utrikesminister Günther var sålunda en icke oäven bellettrist, låt vara att hans mest poetiska period inföll när han var sekreterare i potatisnämnden och att han som utrikesminister helt övergick till den diplomatiska sakprosan. Pseudonymen Frank Burns, författare till den uppmärksammade nyckel-

romanen »Paradis för oss», avslöjades som ingen mindre än ambassadör Hägglöf. Vem hade trott att Östen Undén dolde en poetisk ådra, men han har varit mycket uppskattad för sina versifierade middagstal, vilka dock beklagligtvis icke utkommit av trycket, ens som vitbok. Vi kan också skryta med två betydande centrallyriker, av vilka den ene har varit och den andre är aktiv diplomat: ambassadörerna Eric von Post och Dick Hichens Bergström; de följs i fjäten av Ingemar Lindahl, som också mycket riktigt är ambassadsekreterare hos hr Bergström. Bakom signaturen Bo Phanderson, som roade sig med att i en mordhistoria från Arffurstens palats lätt parodiera Bo Balderson, döljer sig utan tvivel ambassadör Bo Siegbahn, och generalsekreteraren i det svenska sekretariatet för FN:s miljövårdskonferens, departementssekreteraren Jan Mårtensson, har under eget namn utgivit flera thrillerbetonade deckare.

Ingen av de här nämnda diplomatiska skalderna har emellertid ägnat sig åt vad man egentligen kan kalla politisk poesi; inte ens hr Bergströms hymn till Chelsea Doll kan gärna anses falla under denna rubrik. Det har varit ett område som återstått att inmuta för våra vittra diplomater ända tills i november 1969, då det djärva steget stogs av dåvarande excellensen Nilssons dåvarande handsekreterare och betrodde rådgivare, Jean-Christophe Öberg, även kallad fredsduvan från Vietnam. Det skedde med en protestdikt mot massakern i Song My, publicerad i tidningen Expressen. Hr Öbergs kväde var ett ståtligt skaldestycke och samtidigt vad man skulle kunna kalla en befriande handling. Man hade länge väntat på att en svensk diplomat skulle träda fram och i klartext säga sanningen om USA:s krig i Vietnam, och det gjorde sannerligen hr Öberg i sin dristiga drapa, varur man gärna vill citera några rader: »Han dog genom Demokratos' välsignade och vassa kulor/ Han dog för Männskligheten i sitt eget våldtagna land/ Kvar finns lukten av rörelsens brinnande sticka/ I Song My, Lidice, Oradour, Song My.»

ken. Detta parti har tidigare i betydande grad blivit omskrivet och fått påskrivet för sina interna stridigheter. Nu var partiet enat, personellt under Gösta Bohman, politiskt bakom ett handlingsprogram som verkligen gäller 1970-talet. Visst förekom frågor där meningarna bröts och där diskussionerna var långa och intensiva. Men det vore onaturligt om så inte varit fallet. De frågor det främst gällde — stat-kyrka och monarkin — var dessutom inte av den art som kommer att dominera nästa års valrörelse. När det gäller bl a programförslagen rörande ägardemokrati och socialpolitik liksom sysselsättningspolitiken, den ekonomiska politiken och skattepolitiken samt EEC-frågan var enigheten beträffande huvudlinjerna verkningsfull och massiv. Det kan komma att visa sig vara ett av decenniets viktigare händelser i svensk politik, att Moderata samlingspartiet nu är både vitalt och kapabelt att ge den välståndspolitik som måste präglade åren framöver ett konkret innehåll.

Ytterligare en glädjande faktor vid den moderata stämman var ungdomens insats. Den kunnighet och debattglädje, som den unga konservativa generationen uppvisade, saknar motsvarighet inom de flesta andra partierna, där de yngre i kraft av extremism och omdömeslöshet försvagat sina möjligheter att påverka sina respektive moderpartier. Inom Moderata samlingspartiet är det inte så. Där lyssnar

man på de unga, inser deras kompetens och engagemang — inte minst på det ideologiska planet — och beaktar följaktligen deras synpunkter.

I ett radioreportage vid ett torgmöte i samband med stämman tillfrågades några åhörare hur de upplevde Moderata samlingspartiet. De levde fortfarande i en förgångens värld, i det de svarade att det var »de rikas» parti. Hur fel de hade visar inte bara sammansättningen av partiets medlems- och väljarkår utan också den politik som antogs på stämman. Ett måttligare skattetryck, som innebär att normalinkomstfamiljen inte skall behöva söka socialhjälp för att klara sina utgifter, är inte någon politik för »de rika». En ökad rättstrygghet, inte minst för att skydda de svaga i samhället, vilka oftast råkar ut för det tilltagande våldet är inte någon politik för »de rika». En politik som tryggar sysselsättning och välstånd genom fortsatt intensifierat samarbete med EEC-länderna är inte heller någon politik för »de rika» utan för alla grupper i samhället.

Till valet är det nu mindre än ett år. Valrörelsen pågår i själva verket redan. Utgången får en avgörande betydelse för samhällsutvecklingen det närmaste årtiondet. Det gäller om den hittillsvarande konfrontationspolitiken skall fortsätta eller om den skall ersättas av en politik som bygger på samverkan mellan medborgarna.